

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . . . 10 korona.
Félévre . . . . . 5 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

A háboru folyik tovább és pedig nem úgy mint a laikus ember gondolná: a nagy hideg miatt lassu tempóban, hanem éppen mintha a nagy hidegre, a csonttá fagyott utakra, a hóra, szóval az igazi tél beálltára várakoztak volna a mi harcqsaink és a szövetségeseink: a legutóbbi napokban nagyobb erővel kezdődtek a harcok és pedig jóformán végig az egész fronton, elkezdve Bukovinától az északkeleti Kárpátok vonalán, Galicziában, Lengyelországban, még a Visztulától északra is, sőt Kelet-Poroszország északi tájain mindenütt élénk mozgólódások észlelhetők. Miután pedig az egész vonalon mindenütt azt a jelentést olvassuk, hogy győzelmes csapataink elől az ellenség gyorsabban vagy lassabban hátrál: azért a harcok mostani folyása örvendetes és jó reményekre nyujt kilátást a jövőt illetőleg.

A mi Bukovinát illeti, ott az orosz seregek a megerősítés daczára sem tudnak előnyomulni, hanem kénytelenek a mi seregeinknek tért adni. Lapjaikban pedig azt mondják, hogy a tulnyomó számú osztrák-magyar seregek előtt nem tudtak megállani. Hiszen ez szépítésnek jó az oroszoknak, de a „tulnyomó szám” után kénytelenek vagyunk kérdőjelet tenni!

A Kárpátokban mindenütt megtisztult már az ország határa az oroszoktól, sőt a legtöbb helyen már Galiczia területére is jól utánuk nyomultak üldöző csapataink. Legutóbb is galicziai területen verték a vissza-visszaforduló utóhadakat és jó sokat elfogtak belőlük más zsákmány kíséretében.

Przemyslt már kezdik egészen elhanyagolni az oroszok, az ostromló seregből küldöztek erősítést pld. Bukovinába is.

Nyugat-Galicziában erős ágyuharcok és támadó mozdulatok folynak a mi részünkről és szövetségeseink részéről. Ennek következtében az oroszok Tarnowot kiűritették.

Lengyelországban a Piliczától délre is megujult a mi előnyomulásunk szövetségeseinkkel együtt. Orosz és más lapok olyan jelentéseket hoznak, hogy az oroszok nemcsak Kielezt, de már Radomot is kiűritik.

Varsó közelében csakugyan nem pihen Hindenburg serege, hanem folytonosan küzd az oroszokkal és pedig sikeresen, mert Borzymovnál, Bolymovnál és Huminnál nagy erővel szoritotta őket, úgy, hogy ma-holnap az utolsó védelmi vonalon állanak az oroszok Varsó előtt.

Lengyelország északi részein és Kelet-Poroszországban is harcok folytak legutóbb. Lovassági és egyéb támadásokat kíséreltek meg az oroszok Mlavánál, Insterburgnál, sőt északon Tilsitnél is, de a jelentésekből eddig az tűnik ki, hogy erősen visszaverték őket és a németek előnyomultak.

Az a hír jött legutóbb, hogy az orosz haditerv megváltozik, még pedig francia és angol erélyes kívánságra. Az oroszok nagyobb kölesönt kértek szövetségeseiktől, de azok csak úgy adnak nekik, ha az oroszok föl hagynak Galiczia és Bukovina elleni terveikkel és Kelet-Poroszország ellen lépnek föl nagyobb erővel. A hadműveletek ellenőrzésére küldték ki Pau francia tábornokot. Ha ez a jelentés valóban bizonyul, úgy a jövőben a mi helyzetünk megnyíthat s Galiczia és Bukovina visszafoglalása gyorsabban haladhat előre.

A nyugati harctéren mostanában kisebb események történnek, de azokból több helyen a németek előnyomulását konstatálhatjuk. Legutóbbi jelentős eredmény az, hogy egy helyen a német támadás 3 kilométer hosszúságban áttörte a hármass franczia védősáncot.

Most az angolok szállítanak nagyobb mennyiségű csapatokat Franciaországba. Ebbe a szállításba azonban bele akarnak szólni a németek is.

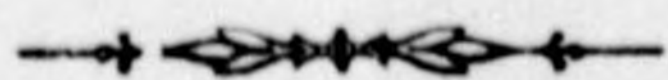
A németek a tengeren nagy akcióba kezdtek Anglia ellen. Miután az angol tengerészlet valóságos kalózhadjáratot indított a Németországba, hozzánk és a semleges államokba jövő kereskedelmi hajók ellen, hogy a németeket és minket kiéheztessen: azért a németek ostromzár alá fogják az angol partokat és ők akarják Angliát most már kiéheztetni. Hadd érezze meg az angol odahaza is: milyen az a háború?! A La Manche csatornán és Anglia partjai körül keleten és nyugaton német hadihajók, torpedónaszádok és tengeralattjárók fognak czirkálni és az Angliába menő hajókra vadásznak, hogy a bevitelt lehetetlenné tegyék. Együttal a Franciaországba szállított csapatok utját is elvágják. Evvel a háborunak új és rettentő szakasza kezdődik, a mely a fején akarja találni a szöveget és mi német szövetségeseink oldalán aggódva várjuk az eredményt, de ismerve a német tengerészletet, úgy hisszük, hogy aggódásra nem lesz majd okunk.

A törökök a kaukázusi harctéren szép sikerrel haladnak előre, visszaverve az orosz hadakat, hasonló eredménnyel haladnak Perzsia északi részein is.

Arábiában pedig az angol seregeket verték meg Koránál.

A szuezi-csatorna felé elindult már a török hadsereg, vonulását három oszlopban jelezték; de miután nincsenek arról a tájról harci jelentések; úgy látszik, még nem érkezett oda.

Az egész háboru, mintha a tetőpontját érte volna el, vagy közel volna ahhoz: a békehangok egészen elhallgattak mostanában, vagy csak a szívek mélyén lappanganak?

Bevonultak gyámol nélküli családjainak segélyezése.

Gömör- és Kishontvármegye Alispánjától. 1667—1915. sz.

Nagyméltóságú m. kir. Belügyminisztérium
Budapest.

A mozgósítás esetén bevonultak gyámol nélküli családjainak segélyezése tárgyában kiadott 1914. évi 130000. P. M. számú kiegészítő rendelet lényegesen javította, illetve pótolta azon hiányokat és részletes tájékoztatást nyújt mindazon kérdésekben, melyek eddig homályban voltak és félremagyarázásokra adhatott alkalmat, azonban még mindig van egy kérdés, a mely nem ugyan a kiegészítő rendelet pótlására, mint inkább annak pontos végrehajtása során teendő intézkedésre szorul.

Nevezetesen az idézett rendelet 9. §-ának 3. és következő kikezdései azon esetekre vonatkoznak, ha a népfőlkelő vagy bevont egyén nem ugyanabban a községben teljesít személyes szolgálatot, mint amelyben családja a segélyezésre való jelentkezés idejében tartózkodott; ez esetben ugyanis a család részére csak akkor állapítható meg segély, ha a rendes napi díjazás vagy térítési díj a népfőlkelő vagy a bevont egyén saját személyes szükségleteinek fedezésére s ezenfelül a család megélhetésének biztosítására elégséges nem lenne.

Vármegyéim területéről eddigelé nagy számban bevont kalauzok, kocsisok, hajcsárok, földmunkások kirendelése alkalmával jeleztetett, hogy azok 3 korona napi díjazást és ellátást nyerne. Ennek tudatában megnyugvással hagyja itthon a bevont egyén családját, mert kilátás van arra, hogy a napi díjazást elkölteni amugy sem tudja, reményli, hogy ez összegből családjának legalább napi 1 koronát juttathat és így nélkülözni nem fog és segélyre sem szorul.

Azonban a tapasztalat igazolja, hogy a bevont egyén gyakran oly helyzetbe kerül, miszerint a kezeihez kifizetett összegből posta vagy alkalom hiánya miatt családjának semmit sem küldhet s miután korábbi keresete a napi díjazását meg nem haladta, a család segélyt nem kaphat; vagy feltéve, hogy küld is, ez nehezen ellenőrizhető, avagy közvetett uton küldi a hatóság kijátszása végett, — az itthon levők ismételt panaszokkal fordulnak a hatósághoz. A másik és talán nagyobb baj azonban az, hogy a bevont egyének nem kapják meg teljes összegükben azon napi díjazásokat, amelyek nekik jár; jólehet ellátásra is van igényük, a 3 korona napi bérből levonásba veszik az ellátást, különböző czimeken néhány fillért, sőt akad olyan is, amikor az illető közeg a bevont családjának állítólag — tényleg azonban nem — elküldött egy koronát veszi levonásba. A levélváltás igazolja azután ezen sérelmeket, melyeknek orvoslása végett való panaszok napirenden vannak.

Tudom jól, hogy mily nehéz és fontos feladatok hárulnak hadvezetőségünkre, tudom azt is, hogy mily nagy horderejű kérdés az itthon lévő családtagok segélyezése és azt istápolni elsőrendű feladatommak ösmerem, ha azonban fentebb csupán általánosságban vázolt sérelmek előfordulnak s azon a hatóságoknak saját hatáskörükben segíteni módjukban nem áll, úgy a felettes hatóságoknál emelt panaszok mulasztás gyanánt az alsóbbfokú közigazgatási hatóságok terhére nem irhatók.

Nagyméltóságodnak a községi és körjegyzők ellen emelt panaszok tárgyában kiadott legutóbbi körrendelete világosan mutatja, mennyire szíven viseli a gyámol nélküli családtagok segélyezési ügyét, épen azért azon tiszteletteljes kérelemmel járulok Nagyméltóságodhoz, miszerint intézkedni méltóztassék a tekintetben, hogy:

a bevont egyének részére megállapított napi díjazások hetenként vagy 10 naponként teljes összegükben fizetessenek ki a jogosultak kezeihez és pedig *sajátkezüleg aláírt nyugta vagy jegyzék ellenében*, továbbá hogy ezen körülmény szigorú ellenőrzés alá vétessék;

ha és amennyiben lehetséges volna és nehézségekbe nem ütköznék, legcélszerűbb lenne az, ha a bevont egyének napi díjazásából 1 korona levonatnék családja részére és ezen összeg község, körjegyzőség vagy járá-

sonként jegyzék mellett küldetnék meg a hatósághoz;

de mindenesetre szükséges, miszerint lehetőleg mód és alkalom nyujtassék a bevont részére ahhoz, hogy a kezei között lévő összegből időközönként bizonyos mennyiséget családjának juttathasson.

Rimaszombat, 1915. február hó 3-án.

Lukács, alispán.

Ezen felterjesztés, minden kommentár nélkül is, világosan igazolja, hogy a hatóságok és főleg vármegyénk alispánja, midént elkövetnek a tekintetben, hogy a tapasztalatokon nyugvó esetleges hiányok, sérelmek pótolva, illetve orvosolva legyenek s hogy ezáltal a hadbavonultak itthonlévő családtagjai nélkülözést ne szenvedjenek.

Mezőgazdasági munkák biztosítása.

A mezőgazdasági munkások soraiból a háborús idők egy jelentékeny kontingenst a hazafiúi kötelesség teljesítésére a harezterre hívtak s a munkaerő hiánya veszélyezteti a mezőgazdasági helyzet kedvező kialakulását.

Ezért a m. kir. földművelésügyi miniszter egy kiválóan figyelemreméltó rendeletet adott ki s Lukács Géza alispán alaposan megindokolt felhívás mellett kiadta azt a közigazgatási járások vezetőinek. — Közérdekű voltánál fogva érdeemesnek tartjuk a rendeletet és a végzést egész terjedelmében közölni az alábbiakban:

„Mivel a hadkötelezettség és a hadiszolgáltatások igénybevétele következtében mezőgazdaságunkban nagyon sok munkaerő hiányzik, a legelső és legfontosabb feladat most az, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel mégis biztosítsuk, hogy egy talpalatnyi termőföld se maradjon megművelés és termés nélkül. Ezt a nagy, nehéz és a hadviselés szempontjából is elsőrangú fontossággal bíró feladatot a közigazgatási hatóságok és az értelmiség vezetésével és támogatásával a gazdálkodó közönségnek a maga erejéből kell megoldania. A feladat nehézsége miatt senkinek sem szabad se elcsüggedni, se tétovázni, se félreállni, mert ha még nehezebb viszonyok között a legutóbbi években a balkáni államok földművelő népe összetartással, fokozott munkával, okos beosztással az akkori háború dacára is el tudta végezni minden mezőgazdasági munkáját, úgy bizonyára a helyes vezetés és szervezés, az érdekeltek józan felfogása és a hazai föld szeretetének buzgalma, nálunk még inkább biztosíthatja a kívánatos eredményt.

Abban a meggyőződésben, hogy úgy alispán ur, mint a törvényhatóság és a községek minden tisztviselője és alkalmazottja a vármegye értelmiségével együtt mélyen átérzik azt a nagy kötelességet, a melynek teljesítése a legszebb hazafias cselekedet is, felkérem alispán urat, hogy az egyházmegyei főhatóság, a gazdasági egyesület, a hadbavonultak segélyező bizottsága, a tanfelügyelőség, a gazdasági felügyelőség képviselőinek s más a közérdekű munkára hajlandó személyek felkérésével alakítson vármegyei gazdasági intéző bizottságot, mely alispán ur elnöklése alatt a központi vezetés és irányítás feladatait látja el, a járási főszolgabirákat pedig utasítsa alispán ur, hogy a legstürögőbben személyesen járjanak el min-

den községben s a helyi viszonyoknak megfelelően az előljáróság, a helybeli lelkészek és tanítók s más, a közérdekű munkára hajlandó személyek felkérésével alakítsanak községi (esetleg körjegyzőségi) gazdasági bizottságot, a melynek feladata lesz, a főszolgabíróval való állandó összeköttetésben az egész helyi szervezkedést megvalósítani s így a gazdasági munkák végzését biztosítani. Már igen sok helyen láthatni biztató jeleket annak, hogy a földművelő közönség a súlyos helyzetben is tud magán segíteni. Az idősebbek, az asszonyok és gyerekek sokszorosan fokozott szorgalommal dolgoznak, a hol lehet, gazdasági gépek munkáját veszik igénybe, jármozzák a teheneket is, a kinek ígás fogata van, segít annak a szántásnál, a kinek most nincsen igaereje és általában az a felfogás lép előtérbe, hogy most nem az a fontos, hogy minden gazdaságban mindenféle munka az eddigi szokás rendje és a vetésforgó szerint elvégeztessék, hanem az, hogy a békés időkben különben célszerű és hasznos, de közvetlen hatásában kevésbé fontos és később is pótolható munkák elhagyásával, most minden kicsi és nagy gazdaságban egymás megsegítésével az a munka legyen elvégezve, a mely az ideai termés előkészítése és betakarítása érdekében multhatatlanul szükséges. Az a körülmény, hogy a földműves közönség ilyenén helyes eljárását nemcsak szórványosan észlelhettük, megnyugvást adhat abban a tekintetben, hogy ha alispán ur és az értelmiséggel együtt dolgozó közigazgatási szervezet lelkesedéssel és komolyan neki lát a gazdasági munkák szervezésének, működésük mindenütt fényes sikerrel fog járni.

Az első teendő, a melynek elvégzését biztosítani kell s a melyre a járási szolgabíróknak az intéző gazdasági bizottság megalakítása előtt is különösen nagy figyelmet kell fordítani, az, hogy az őszi-ekben mutatkozó hiány tavaszi vetésekkel úgy pótolassék, hogy minden gazdaságilag használható terület emberi vagy állati táplálékul alkalmas terményekkel be legyen vetve.

A szükséges igaerőt a közönségnek elsősorban egymás megsegítésével lehet pótolni, azok pedig, a kik a hadiszolgáltatás czimén elvont állatokért pénzt kaptak vagy más pénz felett rendelkeznek, es tleg úgy szerezhetnek új állatokat, ha a gazdasági felügyelőségnek megbízást adnak, hogy részükre a megfelelő árban állatokat vegyen és szállíthasson. E részben a gazdasági felügyelőséget utasítottam, hogy alispán urnak álljanak rendelkezésére. A gazdasági felügyelőknek ilyen akcióval kapcsolatban felmerülő összes költségeit tárczámból fedezni fogom.

A szükséges igaerőt illetőleg megemlítem még, hogy az 1914: L. t. cz. 5. §-a alapján alispán ur felterjesztésére hajlandó leszek a felhatalmazást megadni a személyes szolgáltatás elrendelésére és a közérő kirendelésére. Az 1914: L. t. cz. 6. §-a értelmében ilyen esetben járó térítéseket illetőleg megjegyzem, hogy leghelyesebb eljárás az lesz, ha a térítési összeget azok, a kik javára a szolgáltatás igénybe véte-
tik, előre beszolgáltatják a községi előljáróságnak s ez a térítési összegek bevételezéséről és kiadásáról rendes elszámolást készít. Ha azok, a kik javára az idé-

zett törvény 5. §-a alapján a szolgáltatás igénybevétele elrendeltetik, pénzzel nem rendelkeznek s maguk azt nem is képesek mástól kölcsönként megszerezni, mint-hogy az idézett törvény 6. §-a értelmében a térítéseket készpénzben kell megfizetni, vagy a községnek vagy a törvényhatóságnak lehet a megfelelő előlegezésről gondoskodnia.

A vetőmagra nézve értesitem alispán urat, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét (Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.) megbíztam, hogy árpa, zab és tengeri vetőmagból lehetőleg nagy készleteket szerezzen be s azt megrendelésre szállítsa. Noha intézkedés történt, hogy a vetőmagszállítványok soronkívül továbbítottassanak, mégis igen kívánatos, hogy a szükségletek megrendelése mielőbb eszközöltessék, nehogy közlekedési korlátozások miatt a késelemből kár származzék. Minthogy az államháztartás mai megterhelése mellett — mindenki által megérthető okból — nem állhat módomban a vetőmag beszerzésére állami kölcsönt vagy előleget adni, leghelyesebb, ha elháríthatlan szükség esetében a törvényhatóság vagy a községek nyújtanak alapjaikból előleget, vagy a törvényhatóság vagy a községek vesznek fel ily célból egy évre kölcsönt. Már több törvényhatóság biztosította e réven a vetőmag szükségletet s azt hiszem, alispán ur ilyen irányú indokolt előterjesztését a törvényhatósági bizottság mindenesetre helyesléssel fogja fogadni.

A kapálás, kaszálás és az aratásra nézve, ott, a hol erre a lehetőség megvan, czélszerű lesz megtelelő gépek megszerzéséről gondoskodni. A földmivelésügyi miniszterium, továbbá az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség a gépek rendelése körül is szívesen lesz alispán ur és a közönségnek támogatására.

A nagyobb uradalmak aratómunkás szükségletére nézve igénybe vehetők lesznek a hadifoglyok is. A hadifoglyok igénybevételére nézve legközelebb külön fogom alispán urat értesíteni.

Abba ne bizakodjunk, hogy más vidékről is lehet a helyi munkaerő pótlására munkásokat szerezni, mert gazdasági okokból és a háborus helyzetből kifolyólag ez nehézségekkel fog járni. Mindazonáltal gondoskodom arról, hogy ezekről a más vidékre is elszerződhetők munkásokról pontos adatokat kapjak s ezeket alispán urral és alispán ur utján az érdekeltekkel közölni fogom. Mivel pedig több helyről olyan értesülést kaptam, hogy a helybeli munkások most is vonakodnak aratási szerződést kötni, helyesnek tartanám, ha alispán ur szükség esetén a munkásokat alkalmas módon figyelmeztetné arra, hogy saját érdekükben is biztosítsák maguknak az aratási munkát, mert ha az aratás előtt elrendeltetik a közérő igénybevétele az aratásra, az előbb el nem szerződött munkás kénytelen lesz az 1914: L. t.-cz. 6. §-a alapján megállapított térítésért aratni, holott szabad megegyezés alapján kötött szerződéssel magának megfelelőbb keresetet biztosíthat.

A gazdasági munkaszerződések megkötésének megkönnyítése céljából az 1898: II. t.-cz. 17. §-a alapján a köz-

igazgatási bizottság előterjesztésére hajlandó leszek megengedni, hogy a szerződéseknek az előjáróság előtt való megkötése mellőztessék s a szerződések csak láttamozás végett mutattassanak be az előjáróságnak. Sőt ha még ez is nehézségeket okoz, hajlandó leszek azt is megfontolás tárgyává tenni, hogy a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekre vonatkozó 1912: LXIII. t.-cz. alapján az 1898: II. t.-cz. 8. §-ától eltérőleg rendelet által állapíttassék meg, hogy a gazdasági munkaszerződések ha nem is az 1898: II. t.-czikben meghatározott módon kötettek meg, a közigazgatási hatóság előtt érvényesíthetők.

A gazdasági tennivalók ellátásában méltán elvárhatja az ország különösen azoknak közreműködését, a kik a hadkötelezettség tényleges teljesítése alól azon a czímen kaptak felmentést, hogy a mezőgazdaságban nélkülözhetetlenek, továbbá azok munkálkodását, a kik a mozgósítás esetén bevonultak segélyezéséről alkotott 1882: XI. t.-cz., illetve az 1914: XLV. t.-cz. alapján segélyben részesülnek. Szükségesnek látom tehát, hogy a hatóságok fordítsanak figyelmet arra, hogy a felmentett hadkötelesek, továbbá a munkaképes segélyezettek, a maguk gazdasági dolgainak elvégzésével mennyiben segítenek a községben elvégzendő más mezőgazdasági munkák körül? Ha e részben alapos és komoly kifogások merülnek fel és a jóindulatu figyelmetetés nem használna, indokolt lesz a tényleges szolgálat alóli felmentés visszavonása iránt előterjesztést tenni, illetve az utóbb hivatkozott törvény 7. §-a és a 130000/1914 számú pénzügyminiszteri kiegészítő rendelet 10. §-a alapján a segély megszüntetése vagy annak leszállítása iránt intézkedni.

Abban a nagyjelentőségű munkában, a mely most a vármegye egész közönségére vár, részemről készségesen támogatni óhajtván a közönséget, valamennyi kincstári erdőhatóságot, állami erdőhivatalt, erdőigazgatóságot, erdőfelügyelőséget, állategészségi felügyelőségeket, kerületi és járási állatorvosokat, valamennyi gazdasági felügyelőséget, folyam- és kulturmérnöki hivatalt, valamennyi gazdasági akadémiát, főiskolát és szakiskolát, gazdasági tanítóképző intézetet, földmives iskolát, valamennyi gazdasági szaktanárt és általában a földmivelésügyi tárczához tartozó valamennyi hatóságot, hivatalt és közeget utasítottam, hogy alispán urnak, a megyei intéző bizottságnak és a községi intéző bizottságnak hivatalos kötelességükön túl, hazafias készséggel legyenek támogatására és olyan buzgalommal vegyék ki részüket e fontos munka végzésében, mint a milyen odaadást és lelkesedést a földmivelésügyi igazgatás szervezéséhez tartozó tisztviselőktől méltán elvárhat most az ország. De ezenfelül — noha ez azért, mert a szakemberek nagy része is a harcztéren van, kétségtelenül nehézségekkel jár, — alispán ur indokolt előterjesztésére a földmivelésügyi miniszterium, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség vagy a vármegyei Gazdasági Egyesület által felkért gazdasági szakemberek helyszíni kiszállását is hajlandó leszek lehetővé tenni, ha a községekben

e szakemberek előadásaitól közvetlen gyakorlati eredményt lehet most várni. Egyébiránt a földmivelésügyi miniszterium és a Hadbavonultak Segélyző bizottsága népjóléti albizottságának megbízottjai időnként nemcsak a tett intézkedéseket s a végzett munkát fogják a helyszínén ellenőrizni, hanem a közérdektől nagy cél érdekében készséggel fognak a vármegye közönségének támogatására lenni.

Végül megkérem alispán urat arra is, hogy szíveskedjék feljegyzéseket csinálni a folyó évi termés biztosítása érdekében megindított nagy munka egyes mozzanatairól és azok kiváló közérdektől ténykedéseiről, a kik különös elismerésre teszik magukat érdemessé. A békés idők elkövetkeztével e feljegyzésekből össze lehet majd állítani a háborus esztendő gazdasági küzdelmeinek történetét és így a harcztéren küzdők aranykönyvével együtt az utódok kezére adhatjuk majd a gazdasági munkák vezéreinek és a munka hőseinek aranykönyvét is.

Budapest, 1915. január 22.

Báró Ghillány s. k.

Végzés.

1426—1915. sz. — A m. kir. földmivelésügyi Miniszteriumnak t. évi 2800. eln. szám alatt kelt rendelete 1—1 példányát járásbeli főszolgabíráknak és városi polgármestereknek beható gondos és sürgős tanulmányozás végett a következő felhívás mellett adom ki:

A községi (városi és körjegyzői) bizottságok megalakítása iránt haladéktalanul személyesen vagy helyettesük (szolgabíró) jelenlétében intézkedjenek. A bizottságok megalakítását a következőképen rendelem el: külön gazd. bizottság alakítandó minden rendezett tanácsu város, nagyközség és a körjegyzőségi szövetkezet községekben és pedig a lelkesek, tanítók, jegyzők, körjegyzők, községi bírák és más, a közérdektől munkára ismertén hajlandó személyek bevonásával.

Ezen bizottságok megalakítása és összehívása sürgős szükséglet képezvén, felhívom, hogy az alább részletesen felsorolt adatokat feltüntető jelentésüket ide legkésőbb február 18 ig annyival is inkább, minden további sürgetés bevárása nélkül, küldjék be, miután a megalakított vármegyei gazdasági intéző bizottságot már február hó 20-ikára összehívtam, mely bizottsági ülésen már az ismert adatok alapján óhajtom a szükséges előterjesztéseket megtenni.

Az így megalakított bizottságok első feladatát annak a megállapítása képezi, hogy lelkiismeretes figyelembe vétele mellett annak, hogy minden gazdaságilag használható terület emberi vagy állati táplálékul alkalmas terménnyel bevetve legyen, névszerint kinek mennyi és mily tavaszi vetőmagra van szüksége, ezen vetőmag árát sajátjából képes-e fizetni, van-e kellő hitele, rendelkezik-e kellő kézi- és igás erővel a termények elvetése és betakarítása céljából.

Már most felhívom az elsőfoku hatóságok vezetőinek figyelmét, hogy ezen adatok összeírásánál gondosan mérlegeljék, hogy a saját (bérelt) gazdasággal

biró idősebb emberek, az asszonyok és munkára már képes gyermekek sokszorosan fokozott szorgalommal kötelesek e munkákat végezni és csak rendkívüli szükség fenforgása eseteiben lesznek hajlandó az 1914. évi L. t.-czikk 5. §-ában biztosított jogommal élni és a közérő kirendelése iránt intézkedni.

A vetőmagszükség megállapítására nézve a gazdasági egyesülettől vett értesülés szerint az egyesület a szükséglet összeírása iránt valamennyi község előjáróságához megkeresést intézett és erre február hó 8-ikára választ kért. Felhívom ennél fogva járásbeli fősztolgabirákat és városi polgármestereket, miszerint arra való tekintettel, hogy ezen adatokat hivatalos eljárás alapjául kívánom felhasználni, nyomatékosan intézkedjenek, hogy a községek ezen megkeresésnek a határidőre pontosan megfeleljenek. — Miről a vármegyei gazdasági egyesületet azzal értesitem, hogy az így beszerzett adatokat annak idején további hivatalos eljárás végett multhatatlanul bocsássá rendelkezésemre.

A községi és városi bizottságok feladatát képezi a szükséges és beszerezni óhajtott gazdasági gépek összeírása, szintén az anyagi erőik tekintetbe vételével és annak mérlegelésével, hogy ezek beszerzésére sem községi, sem törvényhatósági segély vagy előleg kilátásba nem helyezhető.

Figyelmeztetendők a mezőgazdasági munkások, hogy a munka és aratási szerződéseket annál is inkább idejekorán kössék meg, mert ellenkező esetben a kirendelés iránt intézkedni fogok.

Tudomásomra jutott továbbá, hogy a várm. gazdasági egyesület járási értekezleteket hívott a jelenlegi gazdasági helyzet megbeszélése végett össze, miután pedig ezen értekezletekre nagy súlyt fektetnek, a járásbeli fősztolgabirákat felkérem, hogy ezen értekezletek sikere érdekében hathatósan működjenek közre.

Még megjegyezni kívánom, hogy a közérők kirendelése és vetőmagvak beszerzésére irányuló elkerülhetetlenül szükséges hitelművelet módozatainak körvonalozása a vármegyei bizottság feladatát képezendi és itt csupán arra hívom fel fősztolgabirákat és polgármestereket figyelmét, miszerint az előlkívánt jelentéseikben a szükséges kölcsönök mérvére szolgáltatásnak megbízható adatokat, amelynél arra is nagy súly fektetendő, hogy az egyes községeknek mekkora és mily alapjaik szolgálhatnak ezen kölcsönölegek alapjául és hogy mekkora azon összeg, amelynek hitelművelet útján lendő multhatatlan megszerzése s illetve előlegezése a törvényhatóságra fog hárulni.

Végül tekintettel az ügy országos nagy fontosságára és jelentőségére, elvárom járásbeli fősztolgabirákat és városi polgármestereket közismert ügybuzgalmától és hazafias érzületétől, hogy a 2800. eln. számú F. M. rendeletet gondosan áttanulmányozva, annak szelleme szerint fognak ezen nagy kérdésben teljes buzgalommal eljárni.

Rimaszombat, 1915. február 2-án.

Lukács, alispán.

A várm. kaszinó rendes évi közgyűlése.

Január hó 31-én vasárnap délután tartotta a Vármegyei kaszinó évi rendes közgyűlését Rimaszombatban.

A közgyűlésen, tekintettel arra, hogy mind a három igazgatói állás betöltése volt napirendre tűzve, a tagok igen nagy számban jelentek meg.

Az elnöki tisztelet *Medveczky Sándor* igazgató töltötte be, a jegyzőkönyvet *Dr. Institóris Endre* a kaszinó jegyzője vezette.

A jegyzőkönyv hitelesítésére *Madarász Pál* és *Széman Endre* kérték fel.

Elnöklő igazgató tartalmas és magas színvonalú jelentésben számolt be a kaszinó múlt évi működéséről. Jelentésében megemlékezett a veszteségekről, a melyek a kaszinót *Kubinyi Andor*, *Id. Institóris Endre* és *Fülöp Benjámín* halálával érte, s indítványára emléküket a közgyűlés jegyzőkönyvileg örököltette meg.

Kiterjeszkedve a világháborút előidéző eseményekre és azoknak a társadalom, szűkebben a kaszinó bevételére való hatásaira, megemlékezett a kaszinói élet egyes fontosabb mozzanatairól, a kaszinó és annak egyes tagjai részéről hozott hazafias áldozatokról.

Örömmel jelenti, hogy a kaszinó vagyoni helyzete — dacára a nehéz viszonyoknak — jónak mondható. Jelentése kapcsán a közgyűlés a múlt évi számadást 6561 korona 5 fillér bevétel, 6233 korona 2 fillér kiadás 328 korona 03 fillér maradvánnyal helyesnek elfogadta és *Marikovszky Géza* pénztárnoknak a felmentvényt ügybuzgó működésének elismerése mellett, a szokott fenntartással megadta.

Lukács Géza igazgatónak nagymérvű elfoglaltságára való hivatkozással történt lemondását nagy sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés és a vármegyei kaszinó vezetésében és felvirágztatásában kifejtett nagyfokú érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta.

Az igazgatói jelentés előterjesztése után az elnöki széklet mint korelnök *Baksay József* foglalta el, s elnöklete alatt a választások megejtetvén, közfelkiáltással egyhangú lelkesedéssel a vármegyei kaszinó igazgatóivá *Kubinyi Géza* vármegyei agilis és fáradhatatlan főispánja, *Farkas Zoltán* a rimaszombati kerület közszereketben álló országgyűlési képviselője és *Medveczky Sándor* kir. közjegyző választottak meg.

Ezután a sorsolás útján kilépett nyolcz választmányi tag helyeinek betöltésére került a sor.

A szavazatszedő küldöttségbe *Bodor István* elnöklete alatt *Gazda Pál* és *dr. Baksay Dezső* kérték fel.

A titkos választás megejtetvén, választmányi rendes tagokká *dr. Veress Samu*, *Czinke István*, *Fáy Gyula*, *id. Törköly József*, *Cseh István*, *dr. Ráróssy Gyula*, *dr. Kovács László* és *Marikovszky Géza* újból megválasztottak, valamint a megüresedett két helyre póttagokként *Lánczy Kálmán* és *Juraskó Jakab*.

Ezzel a közgyűlés tárgysorozata ki is merült. *Medveczky Sándor* meleg hangon mondott köszönetet *id. Baksay József*nek a korelnöklésért, valamint a közgyűlésnek igazgatóvá történt megválasztásáért s megköszönve a tagok élénk érdeklődését a közgyűlést berekesztette.

Esküdtszéki főtárgyalás.

Folyó február hó 1-ső és 2-ik napjain tárgyalta a helybeli kir. törvényszék esküdtszéki bírósága a gyilkosság büntetével vádolt *Lőkös István* bűntudatát *Cseh István* királyi ítélőtáblai bíró elnöklete alatt, *Fodor Zoltán* kir. törvényszéki bíró, *Madarassy Gyula* kir. törvényszéki albíró, mint szavazó bírák és *Gyürky István* tanácsjegyző részvétele mellett.

A vádat *Lehoczky Márton* kir. ügyész képviselte, a védelmet pedig *dr. Krémer Artur* tornaljai ügyvéd látta el.

Esküdtek voltak: *Lados András*, *Czibur Imre*, *Králik József*, *Rohák Pál*, *Fehér Endre*, *Szentmiklóssy Kálmán*, *Lengyel Pál*, *Szabó Gyula*, *Göcz Bertalan*, *Budai Ambrus*, *Szathmáry Ferencz*, *Kárpáthy Sándor* és két pótesküdt: *Horváth Zoltán* és *Holkó Lajos*.

A hullabonczolásra és a vádolt elmebeli állapotára vonatkozóan *dr. Zehery István* törvényszéki orvos, *dr. Kármán Aladár* tb. közkórházi ig.-törvos és *dr. Goldblatt Géza* tornaljai járásorvos adtak szakvéleményt.

A bűneset különösen jogi szempontból érdekes és bizonyára nagyobb érdeklődést keltett volna azokban az időkben, amikor még az emberélet nem volt olyan olcsó, mint manapság.

Lőkös István jómódu földműves gazda volt Felsővályban és több dülőben szomszédos birtonos *Csolti Rudolf*val, akivel azonban feszült viszonyban volt épen a földjeik szomszédoságánál fogva, mert egymást többször feljelentették a községi előjáróságnál mezei kártétel miatt.

Egy ilyen feljelentés volt az előidézője a bűnesetnek is. *Lőkös István* 1914. augusztus hó 24-én idézést kapott a községi előjáróságtól, mert *Csolti Rudolf* őt mezei kártétel miatt feljelentette. Ezért *Lőkös István* nagyon megharagudott és másnap fünek-fának elmondotta, hogy *Csolti Rudolf*ot vagy leszurja vagy lelövi, ha a földjére lép.

Tudni kell, hogy a „Patakos” nevű dülőben *Csolti Rudolf*nak egy olyan földje volt, a melyről megrakott szekérrel más uton, mint a *Lőkös István* földjén át, lejönni nem lehetett. Augusztus 26-án délután *Lőkös István*, miután egész délelőtt boroviczkát és sört ivott, vastag sörrel töltött vadászfegyverét magához véve, kiment a „Patakos” dülőben lévő földjére és mert tudta, hogy *Csolti Rudolf* aznap hordja be a zabtermését, még pedig az ő földjén keresztül, mivel másfelé nem lehet, a tarlóra fekvő *Csolti Rudolf* a szekérbe fogott ökröket vezetve elindult, *Lőkös* felkelt és fegyverét *Csolti* felé irányítva, rákiáltott, hogy a földjére ne lépjen. *Csolti* a figyelmeztetésre nem hallgatva, néhány lépést tett a *Lőkös* földjén, mire ez célba vette és lelőtte. — Mint az orvosi véleményből kitűnt, 17 darab sörét hatolt a *Csolti* jobb mellkasába, ki ennek következtében egy negyed óra alatt elvérzett.

A bizonyítási eljárás lényege akkörüli forgott, hogy mikor határozta el *Lőkös István* véglegesen a *Csolti Rudolf* megölését, hogy volt-e joga *Csolti*nak a *Lőkös* földjére lépni és hogy italos volt-e *Lőkös* a tett elkövetésekor?

A második napon délben lett befejezve a bizonyítási eljárás és délután következtek a perbeszéddek.

Lehoczky Márton kir. ügyész vádbeszédében rámutatott arra, hogy nemcsak egy jelentéktelen emberletről van szó, hanem arról, hogy a mostani nehéz időkben az itthonmaradottaknak kétszeres kötelessége a jogrend és jogbiztonság felett örködni. Csoportosította azokat a bizonyítékokat, a melyek a mellett szóltak, hogy *Lőkös István* már az előző nap határozta el a *Csolti Rudolf* megölését és 26-án azzal a szándékkal ment ki a Patakos dülőre. Nyomatékosan figyelmeztette azonban az esküdteket arra, hogy a vádlottnak bebonyonított italos állapottal számolni kell, és erre való tekintettel gondosan mérlegelendő, vajjon a szesz által zavart idegrendszer mellett lehetséges-e arról a hideg kiszámításról és tervszerűségről beszélni, a mely a legsúlyosabb bűncselekménynek, a gyilkosságnak nélkülözhetetlen kelléke. A széles alapokon felépült, s meggyőző érvekben gazdag hatalmas vádbeszéd mély benyomást tett az esküdtekre.

Ezután a *dr. Krémer Artur* védbeszéde következett, melyben a védő az ember élete elleni bűncselekmények különféle enyhébb beszámítás alá eső fajait fejtegetve igyekezett azokkal a tárgyalás adatait összhangba hozni s különösen súlyt helyezett annak a kimutatására, hogy *Lőkös István* az italtól öntudatlan állapotban volt és így nem büntethető. A lendületes beszédet élénk figyelemmel hallgatták.

Az ügyészi replika és a védő válasza után az új esküdtszéki törvény értelmében a hallgatóság eltávolítottván, *Cseh István* elnök megmagyarázta az esküdteknél a kérdéseket és azok jogi alapjait s azután az esküdtekekkel és a tanácsjegyzővel együtt visszavonult.

Fél órai tanácskozás után az esküdtek meghozták verdiktjüket, a mely jogász és nem jogász köröket rendkívül meglepett, mert a verdikt értelmében *Lőkös István* a halált okozott súlyos testi sértés büntetésében bűnös, miből az következik, hogy mikor *Csolti Rudolf*ot célba vette és lelőtte, nem akarta megölni, csak megsérlemezni.

Alaki szabálytalanság a verdiktben nem lé-

vén, a bíróság meghozta ítéletét, mely szerint Lőkös István halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt *hat évi fegyházra* lett elítélve.

Az ítélet ellen a vádlott és védő az enyhítő szakasz mellőzése miatt éltek semmisségi panasszal.

A tárgyalás f. hó 2-án, kedden este 1/2 9 órakor véget ért.

Hirek és vegyesek.

Ünnepélyes istentisztelet. A pápai rendelet értelmében ma, vasárnap, mindentelén ünnepélyes istentiszteleteket tartanak, melyen a békeim elmondásával küldenek az egyház vezetői és a hívek hő fohászt a Mindenhatóhoz a királyért, hazánkért s hadseregünk és szövetségeseink hadserege fegyvereinek győzelméért s a béke áldásainak mielőbbi bekövetkezéseért. A helybeli róm. kath. templomban délelőtt 10 órakor a katonaság s az összes közigazgatási és más hatóságok képviselőinek jelenlétében *Széman* Endre prépost-plebános tartja az ünnepélyes istentiszteletet. Reggel 7 órakor külön ünnepi istentisztelet lesz a legénység részére.

A honvédelmi miniszter kiténtése. A király báró *Hazai* Samu v. b. t. t., lovassági tábornok, m. kir. honvédelmi miniszternek — városunk jeles szülöttének — a katonai vitézségi érdemkereszt első osztályát adományozta a hadi ékítménnyel. A magas kitüntetés mindentelén őszinte örömet kelt.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegyei közigazgatási bizottság rendes havi ülését folyó hó 8-ika helyett, **folyó hó 9-én kedden** délelőtt 10 órakor tartja *Kubinyi Géza* főispán elnöklésével.

Sikerés tiszti vizsga. Őszinte és igaz örömmel regisztráljuk mindig ifjaink szép előhaladását s most is ilyen széles körben osztatlan örömet keltő hírt közlünk. — Vármegyénk köztisztviselőiben álló alispánjának kövecsesi *Lukács Géza* névű két szép reményekre jogosító fiáról kaptunk jó hírt, amennyiben *Lukács Béla Zárgrábnan* a cs. és kir. tüzésügyi tiszti iskolában olyan szép sikerrel tette le a tiszti vizsgát, hogy 38 társa között az ötödik rangsorozatba jutott. — Ugyanekkor tette le sikerrel a 18 ik rangsorba sorozás mellett a tiszti vizsgát *Kerekes Tibor*, *Kerekes Dezső* főgimn. tanár szorgalmas és derék fia. — Alispánunk másik fia — szintén általános rokonszenvenek örvendő *Bandi* — Enyingen a honvéd-tüzér tiszti iskolában ugyancsak jó sikerrel tette le a tiszti vizsgát. A derék ifjaknak s a fiaikban méltán bizakodó szülőknek gratulálunk.

A belügyminiszter Besztercebányán. *Sándor* János belügyminiszter f. hó 1-én automobilon titkára társaságában *Losonc*-ról Besztercebányára érkezett, a hol báró *Kürthy* főispán kormánybiztossal az összes katonai és barakk kórházakat meglátogatta. Többek között a dr. *Sigmund* József főorvos kiváló vezetése alatt álló felsőbb leányiskolában elhelyezett tisztán sebészeti tartalék-kórházban is volt s különös elismerését fejezte ki az ott tapasztalt s szanatóriumba is beváló tisztaság és csinoság felett. A miniszter köszönetének kifejezése után folyó hó 3-án reggel *Zsolnára* utazott a többi katonakórházak és megfigyelő állomások meg szemlélésére.

Katonai előléptetés. A király putnoki *Putnok* Mór népfőlkelő hadnagyot főhadnaggyá léptette elő.

Dr. *Sigmund* József népfőlkelő segédorvos, a helybeli vármegyei köz-kórház jeles műtője, ki jelenleg a besztercebányai katonai kórház vezetője és ottani működésével általános elismerést keltett — népfőlkelő főorvossá lett február elsején előléptetve. A megérdemelt előléptetés hírére széles körökben őszinte örömmel fogadták s mi is melegen üdvözljük!

Ruffinyi Aladár, *Ruffinyi* Jenő nyugalmazott dobsinai bányagazdát fia, ki mint tüzerhadnagy vett részt az északi harcokban, főhadnaggyá lett előléptetve.

Miniszteri megbízás. A dobsinai jégbarlang régi bérlőjét *Fejér* Endrét a miniszter az italmérségi illetékek kivétele céljából kiküldött bizottságba 1915—1917-re szakértőként küldte ki.

Halálozások. *Marosán* Péter szakaszvezető 4 éves kis fia: *Marosán* János folyó hó 1-én tüdőgyulladásban meghalt. 3-án temették a köz-kórházból.

Stolcz Zsigmond helybeli polgártársunkat újabb gyász érte január hó 30-án, azon a napon, mikor kis unokáját a 4 éves *Halász* Pistukát eltemette, másik kis unokája: a 2 éves *Halász* Bözsike is görcsöket kapott s estére kiszendvedt. Másnap 31-ikén temették el nagy részvét mellett.

Nagy Ferencz helybeli ácsmester f. hó 5-én a vármegyei köz-kórházban 69 éves korában meghalt. Már hosszabb idő óta nem folytathatta iparát súlyos betegsége miatt. Ma temetik.

Elesett hősök. *Moldvay* Bertalan a 16. népfelkelő ezred hadnagya, a Takarékpénztár volt könyvelője — mint a lapokból értesülünk — hősi halált halt az északi harcztéren. — Rozsnyói illetőségű katonák közül *Molnár* József, ki önként állott be katonának, orosz golyótól találva a harcztéren karácsony éjszakáján elesett. — *Szliva* József, *Horváth* Árpád és *Kiczko* Sándor rozsnyói hősi fiuk szintén elestek s *Pocso* Ferencz, gróf *Andrássy* Géza kedvenc lovásza, a harcztéren szerzett sebébe a rozsnyói kórházban mult hó 22-én meghalt s 23-án nagy részvét mellett temették el.

Derék katona. Az itteni helyőrségnél a legutóbb harcztérre vonult katonák között volt egy *Kohn* Rudolf nevű derék magyar fiu, kinek szülei *Konstantinápolyban* laknak s ő maga is ott lakik, azonban magyar honosságát megtartotta és így be kellett vonulnia a katonasághoz. Jellemző, hogy a derék fiu a török félhold javára indított gyűjtés alkalmából e célra 10 koronát adományozott.

Orosz fogságban. A hivatalos jelentésből értesülünk, hogy dr. *Kallós* Jenő 6. népfelkelő ezredbeli segédorvos orosz fogságba esett.

Kovács Károly lubényi tanító decemberben az északi harcztéren megsebesült s orosz fogságba esett.

Gyárvizsgálat. *Brooser* Mór országos ipari főfelügyelő folyó hó 4-én városunkban tartózkodott s dr. *Baksay* Dezső takarékpénztári ügyész és *Sichert* Károly konzervgyári vezérigazgató kalauzolása mellett megtekintette a konzervgyárat s az ott létesült cukorgyárat, melyet a vezetőség rövid idő alatt üzembe hoz. A főfelügyelő a berendezés s az ott tapasztalt rend és tisztaság s a kiváló, szakszerű vezetés fölött teljes elismerését nyilvánította s aztán *Budapestre* hazautazott.

Adomány a katonák árváinak. *Magyari* Árpád *Marosvásárhelyről* ide bevonult hadnagy a harcztéren elesett katonák árvái részére szerkesztőségünkhöz 12 korona 32 fillért adott át. Az átvételt köszönettel nyugtázzuk s azt illetékes helyre juttatjuk.

Névnapi megváltás. *Boczkó* Dániel névnapi megváltás címén 10 koronát küldött szerkesztőségünkhöz a Vöröskereszt egyesület céljaira. Az összeg átvételét e helyen nyugtázzuk, s illetékes helyére juttatjuk.

Adomány. *Neumann* Hermann helybeli bérkocsi és szódagyár tulajdonos 4 koronát juttatott lapunkhoz a Vöröskereszt egyesület céljaira. Az összeg átvételét köszönettel nyugtázzuk s azt rendeltetési helyére juttatjuk.

A hadbavonultak itthonmaradt családtagjai részére *Feketéné*—*Otte Hedvig* 3 koronát adományozott.

Nyugdíj-egyesületi ülés. A helybeli ipartestületi nyugdíj-egyesület választmánya mult vasárnap, 31-én a városházán id. *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen *Rónay* Gyula jegyző referált az egyesület életében legutóbb előfordult eseményekről. A jóváhagyott új alapszabályokat bemutatta az elnökség a választmánynak s ez tudomásul szolgált. Helyettes pénztárnokká a közgyűlés megtartásáig a tényleges pénztárnok hadbavonulása folytán *Matolcsy* Pál választott s a mult évi zárszámadás felülvizsgálatával a számvizsgáló bizottság bizatott meg. A hátralékos tagok törölése iránt való intézkedés megtétele után a jegyzett hadikölcsön elszámolása ügyében hozott határozat, mely után a választmányi ülés véget ért.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás* Lajos rozsnyói püspök f. évi II. főpásztori körlevele, a melyben tudósítja papságát és híveit,

hogy XV. *Benedek* pápa február 7-én egész Európában szentségimádást és a békéért könyörgést rendelt el s az erre való imádságot maga a pápa szerkesztette. Részletes utasításokat ad az egész nap istentiszteleti rendjére. Ajánlja az Országos Hadsegélyző bizottság „Magyar Talizmán” akcióját és a „Katholikus Karitás” című jótékony szervezetet. Közli a Hadsegélyző hivatal köszönetét az iskolai gyűjtésért, a mely 300000 koronát juttatott a katonák karácsonyára.

Szomorú tévedés. Mult év november 21-én Rozsnyóról a vásárról hazafelé Várhosszúrére ment *Tóth Imre* a felesége és *Borsodi* József kíséretében. Már előbb *Borsodi* Józseffel összekülömbözött az ittas állapotban levő *Ambrus* András várhosszúréti lakos s a hazafelé igyekezőket a Nyirjes tanyánál utolérte s a nála levő írtó kapával szó nélkül fejbe vágta *Tóth* Imrét — *Borsodi* József helyett. *Tóth* Imre súlyos beteg lett s mult hó 27-én *Ambrus* András a helybeli kir. törvényszék a téves helyre adresszált ítésért kérdőre vonta és súlyos testi sértés vétsége címén jogerősen 4 havi fegyházra ítélte.

Megüresedett körorvosi állások. A Feleden dr. *Borszéki* Armin lemondásával megüresedett körorvosi állásra ismét kiíratott a pályázati hirdetmény, úgy, hogy most betöltésre vár a feledi, ajnácskői, nyustyai, ratkói és osgyáni körorvosi állás. A feledi körorvosi állásra pályázni február 23-ig lehet, s a választás Feleden február 27-én d. e. 10 órakor lesz.

Gondatlan anya. *Simkó* Mártonné alsóvályi lakos mult év november 23-án otthonról eltávozott *Kovács* Bélánéhoz s a 4 éves *Kis Róza* nevű gyermekét a bezárt lakáson felügyelet nélkül hagyta. A kis leány a takaréktűzhelyhez ment, hol ruhája lángot fogott s a kis gyermek olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy azokba behalt. Mult hó 29-én ítélkezett a helybeli kir. törvényszék a gondatlan anya felett s őt jogerősen nyolcz napi fegyházra ítélte, azonban a büntetés végrehajtását három évre felfüggesztette.

Elgázolás. *Ferenczik* Lajos kisperlász lakos 9 éves fia folyó hó 1-én délután az édes apja kocsijára felült, miközben a lovak megbokrosodtak, a fiu a kocsi alá esett és az elgázolás következtében rövid kínlódás után a helyszínén meghalt. A hulla boncolása f. hó 3-án *Kisperlász* községben fogatosított. A nyomozás elrendeltetett, hogy terhel e valakit gondatlanság.

Nyustyai vásár. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint *Nyustya* községben a f. évi február hó 20-ára eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen február hó 22-én tartassék meg.

A bicskás kosárkötő. *Budai* Péter rimaszécsi kosárkötő 9 év óta vadházasságban élt *Pásztor* Juliannával s mult év december 25-én összeveszttek, mire az asszony elkergette a házból a férfit, ki folyó év január hó 13-án megjelent a *Pásztor* Julianna házában s kérlelte, hogy fogadja őt magához vissza, azonban ez nem volt hajlandó a vele rosszul bánt *Budai* Péternek ismét helyet adni. A látogatás alatt éles szóváltás támadt a felek között s *Budai* Péter kirántotta zsebkését és *Pásztor* Julit összeszurkálta úgy, hogy az súlyos sérelmeket szenvedett s husz napon tul terjedő ideig ágyban feküdt. Folyó hó 5-én súlyos testi sértés büntette címén állott a helybeli kir. törvényszék előtt *Budai* Péter, kit a bíróság jogerősen három havi fegyházra ítélte. A büntetésből 22 nap a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vétetett.

Női ruhatolvaj. Rozsnyón 1913. aug. havában *Vogyák* Anna házi cseléd a szolgálatadójától dr. *Tyrnamer* Alberttől és az ott lakó *Hoffmann* Lajosnéól cipőket, felöltőt, szoknyát stb. stb. 200 korona értékben ellopott akkor, mikor a gazdája hat napig *Budapest*en tartózkodott, honnan hazatérve a cselédet már nem találta, miután az a lopott tárgyakkal megszökött. — *Budapest*en elfogták és folyó hó 5-én *Kolbay* Sándor elnöklésével tartott fő tárgyaláson dr. *Mészáros* István vezető kir. ügyész vádbeszéde után lopás büntette miatt jogerősen két havi fegyházra ítéltek, egy hó és 16 napot a vizsgálati fogság által kitöltöttnek vettek.

Segélyakció. A segélyző bizottság társelnökéhez: *Lukács Gézához* legutóbb a következő adományok érkeztek:

Özv. Szentpétery Sámuelné 3 kilo kész tépés és fehérneműekre 20 koronát.

Füzi Rezső az ujtantalvölgyi üvegyárban felállított perzselyből 22 korona 39 fillér.

Az adományokért hálás köszönetet mond a segélyző-bizottság elnöksége:

Lukács Gézá,
társelnök.

Kubinyi Géza,
főispán, elnök.

A vörös-kereszt egyesület céljaira újabban a következő pénzbeli adományok érkeztek be:

Boczkó Dánielné (névnapmegváltás) 10 kor.

Neumann Hermann bérkocsitulajdonos 4 kor.

Zachar Gusztáv 10 kor.

Nyustya község 29 kor.

Rosenthal Géza Nyustya 5 kor.

Goldschmied Simon Nyustya 1 kor.

Özvegy Káposztás Józsefné 5 korona.

Feketéné—Otte Hedvig Potsdam 4 korona.

Az adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség.

A Vöröskereszt-egyesület céljaira újabban a következő adományok érkeztek: Braun Zsigmondné 1 lepedő, 6 zsebkendő, 16 pár harisnya. — özv. Káposztás Józsefné 10 liter bab. Pongó Mihályné 7 törülköző. — Szabó Elemérné 4 alsónadrág, 36 zsebkendő, 24 pár harisnya. — özv. Fáy Istvánné 6 ing. — Nagy Józsefné 10 ing, 8 alsónadrág. — Zsóry Józsefné (Balogtamási) 6 ing, 6 alsónadrág. — Zsóri Jánosné (Balogtamási) 6 ing, 6 alsónadrág. — özv. Káposztás Józsefné 2 kgr. tépés. — báró Luzénszky Henrikné 8 nyul. — Koronás Társaság 100 pár harisnya, 60 zsebkendő. — Weiser Károlyné (Rimarábó) fehérnemű és tépés. — Az adományokért hálás köszönetet mond a vezetőség.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik forrón szeretett unokáink, illetőleg gyermekeink: **Pistuka és Bözsike** elhunyt alkalmából bánatunkat enyhíteni igyekeztek s részvényt nyújtásával felkerestek, ez uton mondunk őszinte, hálás köszönetet. — Rimaszombat, 1915 február 4.

Stolcz Zsigmond és neje.

Halász Istvánné szül. Stolcz Erzsébet.

A villamos világítás. A városi villamos világítás akadálytalan szolgáltatása érdekében a vezetőség mindent elkövet. A hajtógéphez szükséges nyers olajat azonban alig lehet beszerezni s annak ára oly óriási mértékben emelkedett, hogy a múlt évi 14 kor. 40 fillérről szemben métermázsánként most 60 koronát kell fizetni. A kőolaj ára is rohamosan emelkedett, úgy hogy a város anyagi nagy veszteségeinek kikerülése céljából f. hó 1-e óta a legutóbb 8 fillérről 10 fillérré emelt díjat most hektowatt óránként ismét 3 fillérré kellett emelni úgy a villamos világítás, mint a motoráram fogyasztásánál. A vezetőség ezen intézkedését a sajnálatos viszonyok által megindokolva látjuk, s bármennyire nehezünkre is esik e nehéz időkben a nagyobb teherviselés, mégis kénytelenek vagyunk abba belenyugodni. Mindenki meg lehet győződve arról, hogy a vezetőségnek fő törekvése lesz a közönségre ilyképp előállott nagy teherterhelésnek redukálása érdekében mindent elkövetni.

Halálos késszurás. Putnokon múlt év december 26-ikán az állomáson a hadimunka szolgálatára kirendelt több munkás között élénk czivódás támadt s Ruzsinszki András a vele czivódó s őt bántalmazó embereket szénrel dobálta. Egy széndarab Lukács Péter Dezső nemesradnóti lakost érte, ki ekkor Ruzsinszki felé sujtott. Ruzsinszki viszont fejszéjével ment neki Lukácsnak és őt megvágta úgy, hogy ez feldühödve kirántotta csizmaszárából kését és azzal mellbeszurta Ruzsinszkit úgy, hogy az elvérzett és néhány percz múlva meghalt. A helybeli kir. törvényszék *Kolbay Sándor* elnöklété mellett múlt hó 27-én vonta kérdőre Lukács Péter Dezső 31 éves nemesradnóti lakost erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntette címén s dr. *Mészáros István* vezető kir. ügyész vádbeszéde s dr. *Krausz Gyula* ügyvéd védőbeszéde után jogerősen hat havi börtönre ítélték s ebből is 30 napot kitöltöttnek vett a bíróság.

Megnyit a koresolyapálya. A janár végső napjain beállott erős hideg meghozta február elejére a koresolyázók és szánkázók örömet. A koresolyapálya február elsején nyílt meg majdnem két hónapi szünetelés után. Február 2-án este katonazenével tartották a koresolyázást; a zenekart *Haglbauer György* dirigálta s sok szép darabot játszottak s a rég nem hallott zene szinte felvillanyozta az ifjúságot. Hogy pedig a mulatság ne legyen tisztán csak mulatság: a koresolyázó egyesület elnöksége a befolyó jövedelmet a „Vöröskereszt” céljaira akarja juttatni. Ma vasárnap s a jövő szerdán ismét lesz katonazenés est a jégpályán, más napokon pedig estenként villamos világítás mellett koresolyáznak.

Az Apolló mozgósínházban e héten szerda helyett kedden volt előadás a közönség élénk érdeklődése mellett. A bemutatott szép filmek állandóan lekötve tartották a közönség figyelmét. Ma vasárnap érdekes és változatos műsorral lesznek előadások.

Tolvaj társaság. Nagyrőczen múlt év október 7-én, 10-én és 11-én rendszeres lopások fordultak elő; hol *Láner Györgyné* udvarán levő bezárt ketrecből tűnt el egy liba, hol a *Kamenyár Béla* bezárt baromfióllját törték fel s három darab tyukot loptak, majd egy udvarról lepedő tűnt el s a *Nandrassy Gusztáv* baromfiólljából két fajliba. A nyomozás szálat *Csatlós Jánosné*hez és özv. *Stefanyár Györgyné*hez vezettek s kitűnt, hogy a fajlibák pecsenyéjéből mint orgazda: *Csatlós János* is élvezettel fogyasztott. Múlt hó 29-én tárgyalta a helybeli királyi törvényszék a tolvaj társaság ügyét s *Csatlós János*ét és *Stefanyár Györgyné*ét lopás miatt három havi fogházra, *Csatlós János* orgazdaság vétségeért három napi fogházra ítélte jogerősen.

Rimaszombati vásárok. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint Rimaszombat rendezett tanácsu városban ez évben kivételesen augusztus hó 28—29-ére eső országos kirakó és állatvásárt augusztus hó 27-én és 28-án, a május hó 12-ére eső hónapos vásárt május hó 5-én, a július hó 14-ére eső hónapos vásárt július hó 7-én, a szeptember hó 8-ára eső hónapos vásárt szeptember hó 15-én, végül a december hó 8-ára eső hónapos vásárt decz. hó 15-én tartásuk meg.

Késelő munkás. Múlt év október 14-én az Alsókálósa községhez tartozó Téski-pusztán *Lindis Antal* gazdasági cseléd össze veszett a 14 éves *Droppa Barnával*, s zsebkésével ennek hónaljába szurt úgy, hogy a fiu súlyos beteg lett. A helybeli kir. törvényszék múlt hó 22-én tárgyalta az ügyet s *Lindis Antalt* két havi fogházra ítélte jogerősen.

CSARNOK.

Téli hidegben...

Nem tagadom, biz' én szegény ember vagyok, Katonának mégis herbatéát adok.
Ha köhögni hallom, fáj a szívem, lelkem,
Be is invitálom kis szobámba menten.

Hej, ti kényelemben élő embertársak,
Nézzetek azokra, akik áznak-fáznak!
Adjatok egy csésze meleg teát nekik
Hisz ők nemsokára a hazánkat védik.

Többet ér a szegény beteg katonának,
Ha nekik most meleg herbatét kínálnak,
Mintha hébe-hóba egypár koronácska
Adományról irnak itt ott az ujságba.

Azt mondja az írás (nem lehet tagadnunk!)
Ne tudja a bal kéz, mit a jobbal adtunk...
Óh, legyen hát mindig egy csésze teátok,
Ha a katonákat köhögni halljátok!

*

Szegény fiam a harcztéren
Van-e, ki rád gondol?
Ki — ha tán megsebesültél,
Felel a hóból?

Van-e ki, mosolygva menne
Tárt karral elédbe,
Mikor félig megfagyottan
Lépsz a fedezékbe?

Köhögsz te is, mint a többi?...
Szinte zúg a melled?...
Jaj, milyen jó lenne most egy
Részvevőre lelned!

Anyád sir... ah, vége-hossza
Nincs a sóhajának!
Úgy főzi a herbatét a
Beteg katonának.

És a beteg megköszöni:
„Áldja meg az Isten!...”
De ő csak sir... bár szemének
Már egy könnye sincsen.

Paal Gyula.

Epizódok a Bach-korszakból.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

Irta: LETÜNT.

4

Épen a szolferinói veszített csata híre után egyezkedett Harkácson *Draskóczy Gyula* nagybirtokos volt urbéreseivel, valami tagosítási vagy irtványföld rendezési ügyben. Az egyezkedést *Péczy János* járási főszolgabíró vezette. *Szentmiklósy Józsi* mint vendég és szomszéd birtokos, szintén ott volt a tárgyaláson s a főszolgabíró — a szolferinói csata veszítésének nagy politikai fontosságára és következményeire hivatkozva — a tárgyalás folyamán többször csipkedte: „hogy fogtok majd nemsokára szaladni” stb.

A főszolgabíró — aki egyébiránt „perte” volt *Józsi*val — kezdetben csak tűrte az apró-cseprő tüszurásokat, de mikor már a parasztok nem titkolható gunyos nevetése is tetézte a tréfát és így a tekintélye is veszélyeztetve lenni látszott: feltette paszományosan hivatalos sapkáját és parancsoló hangon intette *Józsi*it:

— Most már mint főszolgabíró, parancsolom az urnak, hogy hallgasson s a hivatalos ügy menetét közbeszólásaival ne zavarja!

— Edes *Józsi*kám! — mondja *Józsi* szeliden — én csak tréfáltam veled; hiszen politikai változás esetében nem hogy üldözni, sőt ha olyas valami történnék, hogy menekülnöd kellene, a legszívélyesebben fogadnának a házamnál és pompás kvártélyal szolgálnék.

Erre *Péczy* engesztelőleg nyujtotta *Józsi* felé a kezét, *Józsi* pedig kezét fogva vele, maliciával folytatta:

— Három kutágas közül amelyik legmegfelelőbb lenne.

Erre már vége lett volna a kaczagó parasztok előtt a főszolgabíró tekintélyének, ha *Draskóczy Gyula*, mint házigazda közbe nem lép és tapintatosan ki nem egyenlíti a főszolgabíró rovására már már kinos komikumá váló differenciát.

*

Az ötvenes évek elején egy este *Kálnay Miklós* rimaszombati ügyvéd és birtokos Rimaszombatban a „Három Rózsa” című vendéglő ebédlő termében vacsorált és illetve poharazott, mivel a *Bachus* kultuszának ő is egyik hű művelője volt.

Poharazás közben folyvást magyar szellemben beszélgetett és élezelt jó hangosan, az akkori osztrák mindenhatóság rovására.

A jelenlevők közül még a távolabb levő asztalok mellől is igyekeztek *Kálnay* leinteni; figyelmeztették, hogy a csendőrtőhadnagy is a teremben van.

— Hát hadd hallja az a tarka, ha füle van, — vetette oda nekik *Kálnay*.

Mire a főhadnagy mintegy figyelmeztetésül csak ennyit mondott:

— Kérem, kérem!

— Micsoda kérem? hiszen kettőnk között olyan különbség van, mint az oroszán és a kutya közt.

— Hát aztán melyikünk az oroszán? — kérdezi a főhadnagy némi iróniával.

— Természetes, hogy az oroszán én vagyok, — válaszolta *Kálnay*, mellére ütve az öklével.

— Hát akkor én kutya vagyok? — kérdezte újból a főhadnagy helyéről telemelkedve, igatottan.

— Ahoz nekem semmi közöm, hogy valaki kutyának tartja magát vagy nem, de hogy az oroszán kettőnk közül én vagyok, az bizonyos.

Erre a jelenlevők nem bírták elfojtani a

kaczagást. A főhadnagy sem tehetett egyebet — aki egyébiránt igen humánus, tisztességes ember volt — minthogy a többiekkel ha nem is kaczagott, de legalább mosolygott.

Csakis így végződhetett osztrák-magyar háboru kitérője nélkül — a Kálnay szerencsésére — az incidens.

1853 ban Kálnayt meghívtuk uzapanyiti szőlőnkbe szüretre, aki a jó szikszói borunkon kívül még az uzapanyiti karczost sem vetette meg.

Kálnaynak egyébként az a természete volt, hogyha kissé többet vett be a hegy levéből, akkor ugy elaludt, hogy órákig semmitéleképen nem lehetett felköltöni. Ezt az állapotot ő maga is ugy minősítette, hogy „akkor meg voltam halva.”

Ez a holt állapota már körülbelül egy óra óta tartott este, mikor az a két lovasesendőr megérkezett, akiket az apám szüreti mulatságának ellenőrzése végett az osztrák hatóság kirendelt.

Legcélszerűbbnek mutatkozott a két csendőrt lehetősen szívesen látni és kínálgatni minden jóval. Akik aztán a jókból annyira kivették a részüket, hogy pár óra alatt csaknem annyira meghaltak, mint érkezésük előtt Kálnay.

Ejtél után, mikor a szüreti vendégek nyugalomra tértek, a borházból nyíló nagy férfi szobában, még a földre is vetett ágyakon Kálnay Miklóst tréfából a két csendőr közé fektettük, akik ruhástól jutottak az ágyba.

Mikor az alvók másnap reggel ugy nyolcz óra tájban ébredtek, Kálnay is feltámadt halottából és felült az ágyában. Amint pedig a mellette jobbról-balról pislogó, tarkaruhás csendőröket megpillantotta, meglepődve mondta:

— A teremtésit! épen így feküdtem macska koromban a kutyák között.

Midőn 1857 ben Ferencz József őfelsége, mint fiatal császár „hü Magyarországa” területén utazgatott, Gömörvármegyében Coburg Ágost herceg várta a császárt és kíséretét a sztraczenai völgyben (Gömörvármegye legszebb völgyében) villásreggelire, a szabadban terített asztalokhoz.

A szolgabírák odarendelték a közeli községek lakosságát. Ezeket a legnagyobb részben tót embereket aztán annak az utnak a két oldalára állították fel, a melyiken a császár érkezését várták.

Mikor épen a császár kocsija közeledett, egy telgárti tót atyafi erősen dohányzott. A mint ezt a főszolgabíró meglátta, dühösen odaszaladt és ugy nyakon teremtette a szegény embert, hogy a pipa is kiesett a szájából.

— La, la, ked ja trafikú fajsím! (No, no, mikor én trafik dohányt szívok.) — méltatlankodott a nyaklevesített ember, — meg nem foghatván, hogy miért verik őt pofon, mikor ő a trafikdohány szívása révén jövedelmet csinál a császárnak.

Gecse Jóska baraccai lakos, fekete képű, magas és megtermett szál ember, valamikor híres kortes típus, a régi tisztujítások és követválasztások idejéből, 1848—49-ben pedig nemzetőr huszár volt.

Fegyverletétel után huszár egyenruháját a nyeregszerszámmal együtt jól elrejtette a padláson. Az 1852-ik évben azonban a baraccai híres búcsú alkalmával egyet gondolt: előszedte a nemzeti színű zsinórzattal felczifrázott huszár attiláját, esákóját, a bundás nyeregszerszámmal együtt és így felszerelve lóra pattant: végighosszig lovagolt a falu főutcáján, a búcsús néptömeg között, folyvást kiabálva: „Een vagyok a Kossuth huszárja!”

A búcsú napjára Baraczára rendelt csendőrök ezért a szörnyűségért azonnal megcsipték Gecse uramat és bekísérték Rimaszombatba, onnan meg Kassára hurczolták és a Kriegsgericht elé állították.

Ha a hadbírótság tagjaiban csak egy körményi helyes felfogás lett volna, bizonyára mosolyogtak volna egyet a félkegyelműség felé hajló ember tréfáján és legfeljebb egy kis dorgálás után hazabocsájtották volna az öregot. E helyett azonban 50 bottütésre ítélték a már 60—62 esztendősb embert. Hiába mondta:

— Nemes ember vagyok een.
— Nix nemes, nur Bank heraus!
— határozta a magas Kriegsgericht, és irgalmatlanul elverték az 50 botokat a szegény ügyefogyott emberen, a miket az öreg annyira megsínyelt, hogy alig volt képes Kassáról haza szekerezni.

Jól ismertem azt az együgyűsége miatt póluljárt Gecse Jóska-t és tudom róla, hogy soha sem volt egészen beszámítható állapotban. De hát az akkori hadbírótsági észjárás szerint a paragrafus paragrafus volt — és punctum.

A Bach-korszakban a rimabrézói járást az azelőtti kishontinak és ratkóinak nevezett járássok egy-egy részéből állították össze.

Ennek a járásnak *Schneider* nevű csehországi ember volt a főszolgabírája: egy minden emberies érzésből kivetkezett fenevad, a vidék utált és rettegett réme, a kinek a botoztatás, korbácsoltatás és virgácsoltatás volt a fő élvezete.

1861-ben, abban az emlékezetes alkotmányosdi acrában, az irományok átvétele végett a kishonti járás részéről Széplaky Lajos főszolgabíró, míg a ratkói járás részéről én, mint szolgabíró voltunk Rimabrézóra kiküldve, miután a ratkói járás nagyobbik felére vonatkozó ügyiratokat Latinák Rudolf főszolgabíró vette át Nagyrőczén, a nagyrőcei járás székhelyén.

A bürokratikus rendszer mellett összevissza firkált temérdek ügyiratnak a kiválogatása és átvétele teljes négy napot vett igénybe, melyek némelyikébe, főleg pedig a bűnügyiekbe, undorító volt belétekinteni, miután legnagyobb részük a tizenkettesével, huszonnégyesével és harminczásával kiosztatott botoztatások, korbácsoltások és veszőzések számairól beszéltek.

Az irattárban — az ügyiratok átadásánál — Schneidernek egyik irnoka: Brdicska nevű jámbor cseh ember segített nekünk, a kit készségesen felajánlott jó szolgálataiért és ragaszkodásáért, mindnyájan, a koalicio tisztjeivel együtt megszerettünk, és ugy ebédre mint vacsorára mindennap meghívtunk, a miért hálából annál inkább kezünkre járt.

Egyik napon Schneider megszokott göggyével szidalmazta valamiért ezt a Brdicska nevű volt audiátját.

— Maga nekem többé nem parancsol, — vágta Schneidernek az orra alá önérzettel, az egykor görnyedező irnok.

A Schneider arca, erre a nem várt feleletre, olyan sajátságos kifejezést öltött, a mit érdemes lett volna pillanatsfelvétellel lefényképezve megörökíteni. A megütődésnek, fájdalomnak és elfojtott dühnek ez a vegyüléke, valami különleges konglomerátummá fejlődött az arczkifejezések misztériumában. Egykori alárendelt, aláztos audiátjának ez a merészsége a Schneider bukásának bizonyára a legkeserűbb percze volt.

Ha valakire, ugy Schneider kikopott főszolgabíróra illet találóan Jókainak az az 1861-ben irt gunyverse, a mely így kezdődik:

„Már mehetsz hazádba vissza bús seregem, Számotokra több sportula itt nem terem. Szerettelek hol hidegen, hol melegen, Isten hozzád! be van fogva a szekereim. stb.”

Midőn nemsokára az irományok átvétele után *Babaluskára*, egy tisztán tót községbe Szomor Dezső esküdt bírótársammal hivatalból kirándultam: addig mig ott időztünk, az utcán a bírótól kezdve a harangozóig, a januári hideg idő daczára, mindenki levett kalappal járt.

A tanítónál szálltunk meg. Az ebédet azonban számunkra a község házában készítették. A tanító lakházától jó távol eső község házától pedig a bíró saját maga hordotta fel az ebédet, folyvást kalap nélkül járva-kelve. S a kalapot semmiféle figyelmeztetésünk és tiltakozásunkra sem volt hajlandó feltenni. Babaluska község azt kívánta ezzel a nagy tiszteletadással demonstrálni, hogy mennyire örülnek annak, hogy Schneidertől, a vidéknek ettől a szörnyétől valahára megszabadultak. (Vége.)

Szerkesztői üzenetek.

M. I. Gicze. A küldeményt köszönettel vettük s jövő számunkban sorát ejtjük.

T. A. Helyben. Igen jó a legutóbbi is, de kénytelenek voltunk jövő számunkra halasztani a közlést.

Kiadó lakás és bolthelyiség.

Rimaszombatban, az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal kiadó.**

Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Árverési hirdetés.

A czakói róm. kath. és ev. ref. egyház folyó évi **április hó elsejétől**

korcsma- és bolthelyiségét

italmérési joggal együtt 6 (hat) évre bérbe adja és erre folyó évi **márczius hó elsejének** délelőtti 10 órájára nyilvános árverést hirdet.

Bővebb értesítés nyerhető alulírott gondnokoknál.

Czakó, 1915. január hó.

Szalai Nétusz, **Balyo Balint,**
rk. egyh. gondnok. ref. egyh. gondnok.

HASZONBÉRBE ADÓ

Rimaszombatban, **Erzsébet-tér 21-ik szám** alatt egy nagyobb

üzlethelyiség a hozzátartozó raktárakkal,

emeleti és földszinti udvari lakással együtt folyó évi **május elsejétől** több évre. Ugy az emeleti, mint a földszinti lakás, külön-külön magában is kiadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal:

Kispást-tér 8. sz. alatt.

Tanulóul

Egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud, **könyvkötőtanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Kiadó lakások.

Folyó év **május hó elsejétől Ferenczy-utca 6. sz.** alatt és **Deák Ferenczy-utca 10. sz.** alatti házamban, a mely a Tompa-utczára néz, több kényelmes lakás (villanyvilágítással és vezetékkel felszerelve) **bérbe kiadó.** — Értekezni lehet: **Benyó Béla** tulajdonossal, Deák Ferenczy utca 8. szám alatt.

Ugyanitt literes pecsételt üvegekben kiváló jó minőségű **saját termésű uj és ó-bor** kapható. Tisztelettel: **Benyó Béla.**

Kiadó lakás

Rimatamásfalván, a Fő utca 85. szám alatti utca két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel **1915. év május hó 1-étől kiadó.** — **Értekezhetni lehet ugyanott.** 2-2

Meghívó. A Putnoki Takarékpénztár Részv.-Társ.

t. részvényesei tisztelettel meghívotnak Putnokon, az intézet üzlethelyiségében 1915. évi február hó 24-ikén délelőtt 9 órakor tartandó

évi rendes közgyűlésére, mely a következő tárgysorozattal fog megtartatni:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésével megbizandó 2 részvényes választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1914. üzletéről, ennek kapcsán a zárszámadás bemutatása, a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása feletti határozathozatal.

3. Az alapszabályok 11, 47, 48, 50, 55, 58. §-ának módosítása.
  4. Alapszabályszerű indítványok tárgyalása.
- Putnok, 1915. évi január hó 27-én.

Az igazgatóság.

Megjegyzés: A mérleg, valamint az erre vonatkozó összes mellékletek az intézet helyiségében az üzleti órák alatt t. részvényeseink által megtekinthetők. — Figyelmeztetjük t. részvényeseinket, hogy alapszabályaink 41. § a szerint a közgyűlésen szavazataikkal csak azok élhetnek, kik részvényeiket a közgyűlést megelőzőleg pénztárunknál letétbe helyezik. — A részvények deponálhatók még a Magyar Államias Hitelbanknál Budapesten, ennek kassai fiókjánál vagy a Miskolczi Hitelint.-nél Miskolcson, 2 nappal a közgyűlést megelőzőleg.

Tartozik

Mérleg-számla 1914. évi december hó 31-én.

Követel

Vagyron	Egyenként		Összesen		Teher	Egyenként		Összesen	
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
I. Pénztári készlet:					I. Részvénytőke:				
Készpénz	59279	30			3000 db. à 400 K n. é. részvény			1200000	—
Pénztintézetek és girók	245399	06			II. Tartaléktőkék:			642229	03
Postatakarékpénztár	1129	88	305808	24	III. Betétek és tőkésített kamatai:			4443031	13
II. Váltótárca:			5653569	59	IV. Hitelezők:				
III. Jelzálogkölesönök:					Főintézet	1974699	—		
Közönséges jelzálogkölesön	1820157	—			Pénztintézetek	774363	92	2749062	92
Törlesztéses jelzálogkölesön	629139	06	2449296	06	V. Visszleszámítolás:			1911843	81
IV. Kötvénykölesönök:					VI. Engedményezett kölcs.:				
Községi kötvénykölesön	70000	—			Engedményezett községi kölesön ...	70000	—		
Kezességi kötvénykölesön	20370	—	90379	—	Engedményezett jelzálogkölesön ...	582787	31	652787	31
V. Adósok:					VII. Átmeneti tételek:				
Fióktintézetek	1974699	—			Előre bevett kamatok	69936	98		
Fedezett folyószámlák	725121	70	2699820	70	Hátralékos tőkekamat adók	9274	29	79211	27
VI. Értékpapírok:					VIII. Tiszta nyereség:			153917	18
Külön leltár szerint			320626	40	mint egyenleg				
VII. Ingatlanok:									
Intézeti saját házak			203225	08					
VIII. Átmeneti tételek:									
Hátralékos, előre fizetett és értékpapír függő kamatok			109357	58					
			11832082	65				11832082	65

Tartozik

Az 1914. évi negyvenharmadik üzleteredmény-számla.

Követel

Terhek	Összeg		Főösszeg		Jövedelmek	Összeg		Főösszeg	
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
I. Kamatok.					I. Kamatok.				
Takarék heti és törzsbetétek kamatai	205717	51			Különbféle kamatok egyenlege	650832	53		
Tartalékalapok kamatai	313860	22	519577	73	Fióktintézetek kamatai	112025	97		
II. adók és illetékek.					Értékpapírok kamatai	22880	84	785739	34
Tőkekamatadó	20571	58			II. Egyebek.				
Állami és községi egyenes adók ...	29696	35			Különbféle díjak, jutalékok	21307	28		
Illetékek	1864	38	52132	31	Ingatlan jövedelem	4050	—	25357	28
III. Üzleti költségek.					III. Átmozott nyereség			11252	09
Tiszti és szolgái fizetések, lakbérek	57859	07			1913. évről				
Egyéb költségek (napibiztosi díjak, üzlethelyiség és lakások bérértéke, postadíj és telefon, könyvek és nyomtatványok, irodaszerek, közgyűlés, fűtés és világítás, utiszámlák, telekkönyvek és informatiók, biztosítás, vegyes, jótékonycél és ajándékok)	28840	82	86699	89					
IV. Leírás.									
Értékpapírok árfolyam vesztesége ...			10021	60					
V. Tiszta nyereség									
mint egyenleg			153917	18					
			822348	71				822348	71

Putnok, 1914. december 31.

Palecskó Lajos, Gróf Serényi Béla, Gy. Farkas Gyula, Ervin Kálmán, Hönsch Ede, Nemetz Ede,
 cégvezető főpénztáros. intézeti elnök. vezérigazgató. igazg. elnök. alelnök. könyvvezető.
 Baán Bertalan, Benkő Jakab, Csizsár László, Feleki Ferencz, Fodor Gusztáv, Fodor Jenő, Gescheit Izidor, Járdánházy Dénes, Kálniczky Endre,
 Molitórisz Zoltán, Pájer János, Roth Herman, Simon József, Dr. Székely József, Szoffer Jenő, Tannenbaum Bernát, Tomory Endre, Dr. Ursziny
 Gyula, Walther Gyula igazgatósági tagok.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk: Putnok, 1915. január hó 27-én.

Tornay János, Dr. Batogh Ákos, Blau József, Dantsek Gyula, Dr. Holländer Béla, Kühne Andor, Steinhausz Béla felügyelő-bizottsági tagok.

Rimaszombat, 1915. Nyomatott id. Rábely Miklós Fia könyvnyomdájában.